

**Матеріали
Міжнародної наукової конференції
«ТЕРИТОРІЇ ІННОВАЦІЙ: СТРАТЕГІЇ,
ЦІННОСТІ ТА ПРІОРИТЕТИ»
(TISVP-2022)**

**в межах реалізації міжнародного освітньо-
наукового проєкту «Territory of innovations:
best practices for sustainable development at
the local level»**

**20 жовтня 2022 р.
Суми, Україна**

**ІНСТИТУТ СТРАТЕГІЙ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ І
ТРАНСФЕРУ ЗНАНЬ
ТУРИНСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ІТАЛІЯ)
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ НАН УКРАЇНИ
ДУ «ІНСТИТУТ РИНКУ І ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ»
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ
МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ**

**Матеріали
Міжнародної наукової конференції
«ТЕРИТОРІЇ ІННОВАЦІЙ:
СТРАТЕГІЇ, ЦІННОСТІ ТА ПРИОРИТЕТИ»
(TISVP-2022)
в межах реалізації міжнародного освітньо-
наукового проєкту «Territory of innovations: best
practices for sustainable development at the local
level»**

**20 жовтня 2022 р.
Суми, Україна**

*Рекомендовано до друку Науковою радою
Інституту стратегій інноваційного розвитку і
трансферу знань,
протокол № 4 від 31 жовтня 2022 р.*

Території інновацій: стратегії, цінності та пріоритети (TISVP-2022): Матеріали Міжнародної наукової конференції (20 жовтня 2022 р., м. Суми). Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань. 2022. 150 с.

УДК 338.33:332.12

JEL Classification: L50; O33; R50

У збірнику представлено результати досліджень учасників Міжнародної наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Території інновацій: стратегії, цінності та пріоритети» (TISVP-2022). Конференцію проведено в межах реалізації міжнародного освітньо-наукового проєкту «Territory of innovations: best practices for sustainable development at the local level».

The collection presents the results of researches by the participants of the International Scientific Conference of Higher Education Graduates and Young Scientists «Territory of Innovations: Strategies, Values and Priorities» (TISVP-2022). The conference was held as part of the implementation of the international educational and scientific project «Territory of innovations: best practices for sustainable development at the local level».

Інститут стратегій інноваційного розвитку
і трансферу знань, 2022 ©

ЗМІСТ

Tirto T. TERRITORY OF INNOVATIONS: BEST PRACTICES FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT AT THE LOCAL LEVEL	7
Omelyanenko O.M. INFORMATION AND ANALYTICAL SERVICES SYTEM MODEL FOR REGIONAL INNOVATION SYSTEM DEVELOPMENT	8
Хазанова Н.М. СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ: МЕХАНІЗМИ ТА ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ, ВПРОВАДЖЕННЯ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ	13
Степанов В.М., Степанова К.В. КОД РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ ЯК КАТЕГОРІЯ ПІЗНАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ (КОНТЕНТ ОДЕСИ)	22
Шевцова Г.З. РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ ЄВРОПЕЙСЬКИХ РЕГІОНІВ У КОНТЕКСТІ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ: ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНЮВАННЯ	26
Оксюта І.В. СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД	32
Кочешкова І.М. НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОТРИМАННІ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ ЯК ОСНОВА ДЛЯ РОЗВИТКУ РОЗПОДІЛЕНОЇ ГЕНЕРАЦІЇ В СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ	38
Драчук Ю.З. АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ЯК ФАКТОРУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ	44

Швець Н.В. РОЗВИТОК КОНЦЕПЦІЇ СМАРТСПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ТА ЇЇ РОЛЬ В УПРАВЛІННІ НАЦІОНАЛЬНОЮ ЕКОНОМІКОЮ	51
Снігова О.Ю. ПЕРСПЕКТИВИ ПРОМИСЛОВОГО ОНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЙ ІНДУСТРІЙ 4.0/5.0	60
Семенець-Орлова І.А., Косолапова І.М. ОСОБЛИВОСТІ РОЗБУДОВИ Е-ДЕМОКРАТІЇ (МОЖЛИВОСТІ ІКТ-ТЕХНОЛОГІЙ)	68
Підоричева І.Ю. РЕГІОНАЛЬНІ ІННОВАЦІЙНІ СИСТЕМИ СТАРОПРОМИСЛОВИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ПОТЕНЦІАЛУ З ТОЧКИ ЗОРУ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ	72
Циналевська І.А. ВПРОВАДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ЗГУРТОВАНOSTІ В УКРАЇНІ В ПЕРІОД ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	82
Єрмакова О.А. ЕКО-ІНДУСТРІАЛЬНІ ПАРКИ ЯК ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СЕКТОРУ АКВАКУЛЬТУРИ	88
Павлова І.Ю. ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ ТА РОЛЬ ПОРТІВ ВЕЛИКОЇ ОДЕСИ У ВИРІШЕННІ КРИЗОВОЇ СИТУАЦІЇ	92
Дмитренко Г.А., Олійник В.В., Головач Д.М. ПОШУКИ ІННОВАЦІЙНИХ ШЛЯХІВ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В ПІСЛЯВОЄННІЙ УКРАЇНІ	97

Тютюнник Г.О. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ ФОРМУВАННЯ ЕКО-КРЕАТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА	102
Соколенко Л.Ф. ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	111
Шаєгнрад Е.П. ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБЛЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ	114
Омельяненко В.А., Вернидуб М.О. ПРОЄКТНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ НЕОІНДУСТРІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ (КЕЙС СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	121
Горобець О.О. ІНДРУСТРІЯ 5.0: МАРКЕТИНГОВИЙ АСПЕКТ	127
Носаченко О.Ю. ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ МОЛОДІЖНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ	131
Левченко М.О. ОСОБЛИВОСТІ РЕСУРСНОЇ БАЗИ ВІЙСЬКОВОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	135
Ткаченко А.А. ТЕРИТОРІЇ ІННОВАЦІЙ: СТРАТЕГІЇ, ЦІННОСТІ ТА ПРІОРИТЕТИ	138

університету, можливо, шляхом створення наукового парку.

Наведені три приклади демонструють диференціацію підходів до практичного втілення методології смарт-спеціалізації залежно від специфіки технологій та учасників інноваційних мереж.

Література

1. Omelyanenko V. National strategic innovation security policy making (theoretical review). Tallinn. Teadmus, 2020. 300 p.

2. Omelyanenko V.A., Omelianenko O.M. Digital services as a component of regional innovation systems. Economy digitalization in a pandemic conditions: processes, strategies, technologies: International scientific conference (January 22–23, 2021. Kielce, Poland). Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2021. pp. 172–176. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-028-5-38>

3. Омеляненко В.А., Омеляненко О.М., Артюхова Н.О. Маркетинг цифрових інновацій у контексті сталого розвитку регіону. Економіка та держава. 2021. № 4. С. 72–77. <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.4.72>

4. Omelyanenko, V., Braslavskaya, O., Biloshkurska, N., Biloshkurskyi, M., Kliasen, N., & Omelyanenko, O. C-Engineering Based Industry 4.0 Innovation Networks Sustainable Development. International Journal of Computer Science and Network Security. 2021. № 21(9). pp. 267–274. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2021.21.9.35>

Горобець О.О.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри статистики, інформаційних технологій та
математичних методів у статистиці,
Національна академія статистики, обліку та аудиту

ІНДРУСТРІЯ 5.0: МАРКЕТИНГОВИЙ АСПЕКТ

У 2021 р. Європейська комісія опублікувала звіт «Промисловість 5.0» у якому наголошувалось, що розробка та застосування інновацій у промисловості має велике значення для досягнення ключових пріоритетів

сталого розвитку, кліматичної нейтральності, добробуту окремих осіб і суспільства в цілому, а також стійкості цінностей [1].

Індустрія 5.0 сягає своїм корінням у Концепцію «Індустрія 4.0», яка була створена в Німеччині у 2011 р., як майбутній проєкт і частина високотехнологічної стратегії країни. Цей проєкт був зосереджений не лише на тому, щоб покращити економічне становище, а й екологічні особливості «зеленого виробництва» для вуглецево-нейтральної та енергоефективної промисловості [1].

З огляду на минуле, Концепція давно вийшла за кордони однієї країни та призвела до цифровізаційного буму в усьому світі. В умовах «Індустрія 4.0» було менше зосереджено уваги на початкових принципах соціальної справедливості та стійкості, більше – на цифровізації та технологіях на основі штучного інтелекту.

Концепція «Індустрія 5.0» фокусується на важливості досліджень та інновацій для підтримки промисловості в її довгостроковому служінні людству в межах планети. Тобто, Індустрія 5.0 пропонує певний спосіб ведення бізнесу, який використовує передові технології для розширення можливостей людей, разом з тим передові технології (машини) беруть на себе ту частину роботи, для якої характерні стресові ситуації.

Індустрія 5.0 розглядається як наступна індустріальна еволюція, яка все ще перебуває на стадії зародження та досліджується [3].

Глобальна цифрова трансформація Четвертої промислової революції повністю змінила підходи у навчанні, виробництві, управлінні, проведенні дозвілля та ін., натомість призвела до експоненціального, безперервного зростання технологій і даних.

Наразі ми стаємо свідками зародження та поширення П'ятої промислової революції, ключовою особливістю якої є людиноцентризм, а найважливішим ресурсом – час. Тобто людські потреби, інтереси, творчі здібності та беззаперечна економія часу стають ключовими у

роботизованому світі.

Серед технологій, які допоможуть реалізувати ідею людиноцентризму, варто виокремити наступні:

Машинне навчання: налаштування взаємодії між людиною та комп'ютером.

Штучний інтелект: зменшення навантаження на людину.

Удосконалені системи керування даними: процес аналізу даних – задача штучного інтелекту.

Цифрові двійники: мінімізація зношування реальної системи.

Віртуальна реальність та доповнена реальність: подвоєння креативності, поєднання роботів та людей у сталих повсякденних процесах, збільшення вільного часу для людини.

Враховуючи наведене, варто наголосити на ключових перевагах Індустрії 5.0, а саме:

- автономне виробництво;
- персоналізація;
- гнучкий ланцюг збуту;
- інтерактивність;
- суспільна цінність;
- творчість.

Зважаючи на зазначене, можна стверджувати, що технології спрямовані на певне «розвантаження» людини. Зрозуміло, що впливу людиноцентризму піддадуться усі, без виключення сфери діяльності.

Вдалим прикладом використання переваг Четвертої промислової революції є маркетинг, який під дією інформаційно-комунікаційних технологій зазнав кардинальних трансформацій. На сьогодні головним трендом, який набирає обертів в маркетингу, є метавсесвіт. Цей термін ще немає конкретного визначення, але його можна трактувати як злиття фізичного та віртуального світу. Виходячи з цього метавсесвіт поділяють на чотири умовні області: мета-життя, мета-простір, мета-бізнес та мета-суспільство [4]. У

кожній із зазначених областей епіцентром виступає людина, яка взаємодіючи із штучним інтелектом виробляє великі масиви даних, які в свою чергу представляють інтерес як для урядових організацій, так і для приватних компаній.

Серед ключових трендів маркетингу 2023 р. розглядають такі:

- доповнена та віртуальна реальність;
- штучний інтелект;
- цифровий сертифікат власності;
- електронна комерція;
- швидкий контент.

З огляду на зазначене, зауважимо, що маркетингу вдається підлаштуватися до вимог часу. У випадку із ключовими аспектами Індустрії 5.0, між маркетологами та їх клієнтами сформуються більш міцні взаємовідносини, що дозволить маркетологам завжди пам'ятати про своїх клієнтів і зосереджуватися на способах виявлення проблем і покращенні стосунків за допомогою використання кіберфізичних когнітивних систем, прозорому підході та гнучкій діяльності [4], тобто Індустрія 5.0 дозволить B2B наблизитися або навіть випередити персоналізацію в маркетингу, яка зазвичай спостерігається лише в B2C. Таким чином, за допомогою зазначених трендів маркетологи можуть використовувати складну цифрову маркетингову діяльність у всіх каналах, щоб підключити потенційних клієнтів безпосередньо до виробничого процесу.

Таким чином, розподіл функцій між машиною та людиною збалансує сучасний економічний світ. Однак така людиноцентрична трансформація вимагатиме певного елементу навчання та зосередження на талантах. У той час як суто цифрові навички залишаться у минулому, певна увага буде приділена більш творчій стороні.

Література

1. European Commission. Industry 5.0 – Towards a sustainable, human-centric and resilient European industry. URL:

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/knowledge-publications-tools-and-data/publications/all-publications/industry-50_en

2. Waheed, A., Alharthi, M., Khan, S. Z., & Usman, M. (2022). Role of Industry 5.0 in leveraging the Business Performance: Investigating Impact of Shared-Economy on Firms' Performance with Intervening Role of i5.0 Technologies. SAGE Open, 12(2). <https://doi.org/10.1177/21582440221094608>

3. Newton, Casey (2021). Mark Zuckerberg is betting Facebook's future on the metaverse. The Verge. Archived from the original on 2021-10-25.

4. O'Neill, S. (2022). What Does Industry 5.0 Mean For Marketing? URL: <https://www.lxahub.com/stories/what-is-industry-5.0-marketing>

Носаченко О.Ю.

аспірант,

Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка

ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ МОЛОДІЖНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Сьогодні у світі проживає рекордна кількість молодих людей – близько 1,8 млрд дітей та підлітків віком від 10 до 24 років. Близько 90% із них проживають у країнах, що розвиваються. У період із 2015 по 2030 рр. очікується подальше зростання молодого населення Землі. Водночас із цим молодь може стати рушійною силою у суспільно-політичному та соціальному розвитку, а також відігравати важливу роль у досягненні цілей сталого розвитку. Молодіжна політика стала трендом на всіх політичних рівнях, її хочуть розвивати, хочуть бути причетним до руху молоді, хочуть говорити про неї. Молодіжна політика диктує напрями та тенденції найближчих перспектив майбутнього і є важливим суб'єктом у суспільних відносинах, що гарантує здоровий діалог та компромісність